

„Hrát mě naučil kněz bez státního souhlasu“

Dvakrát týdně otočí trasu mezi Svatým Hostýnem a Ostravou varhaník Miloslav Minařík. Bývalému řidiči z povolání pendlování za prací vyhovuje. Šichta za hracím stolem druhých největších varhan na Moravě začíná nedělí. Po odehrání série čtyř poutních bohoslužeb následuje den volna. Odpočínuté ruce varhany znovu rozehrávají další čtyři následující pracovní dny. V pátek jede opět na skok domů, aby se už v sobotu navečer vrátil a byl časně ráno připravený na první nedělní mši svatou. Příští rok to bude dvacet let, kdy se začal živit jako varhaník v poutní bazilice. Jak se k této práci „snů“ dostal?

Učitelem pronásledovaný kněz

Vše začalo ve Švábenicích u Vyškova, odkud sedmapadesátiletý varhaník pochází. „Když mi bylo patnáct, začal jsem hrát na varhany v kostele sv. Michaela,“ vypráví Miloslav Minařík a dodává, že jeho učitelem byl tehdejší varhaník z Ivanovic na Hané Lubomír Huř. „Byl to bývalý kněz, který měl sebraný státní souhlas. Byl to vynikající učitel,“ vzpomíná na kněze pražské arcidiecéze odsouzeného v roce 1955 k sedmi letům komunistického žaláře. Ke kněžskému povolání se již nedostal. Usadil se na Moravě a živil se malováním obrazů. „Maloval krajinky. Jeho obrazy mají i tady na Duchovní správě na Svatém Hostýně,“ dodává varhaník. Za seznámení s ním vděčí švábenickému faráři P. Rudolfu Vašíčkovi a vzácného učitele mu připomíná jeden z jeho obrazů. Znázorňuje moravskou vesnici podobnou té, v níž vyrůstal.

Zahrál jsem si jako poutník

Z rodné farnosti bylo zvykem putovat na poutě do Křtin a na Svatý Hostýn. Při jedné z poutí se podařilo mladému varhaníkovi seznámit s nástrojem, který v bazilice postavil varhanář Johann Neusser z Nového Jičina již v roce 1848. „Na Hostýn jsme jezdili od dětství. Při jedné z poutí někdy v roce 1983 mě pustil na varhany zahrát tehdejší varhaník Jemelka,“ vybavuje si vzpomínku na chvíli, kdy poprvé ještě jako poutník usedl za varhany, které prošly výraznou přestavbou v roce 1953. Poválečná rekonstrukce dle návrhu varhanářských inženýrů krnovské firmy Rieger-Kloss přetvořila původní dvoumanuálové varhany ve čtyřmanuálový orchestní nástroj. „Byla to již třetí přestavba varhan. Původní Neusserovy varhany upravil v roce 1886 jeho syn Karel a během války v roce 1943 varhanář Jan Tuček z Kutné Hory,“ přibližuje historii nástroje jeho současný nejčastější uživatel. Poslední velkou úpravou a digitalizací prošly svatohostýnské varhany v roce 2002 pod taktovkou varhanářské firmy Ivo Roháč z Olomouce.

Hrát pomáhají tři kolegové

Při této přestavbě byl již Miloslav Minařík stálým varhaníkem v poutní bazilice. Jako profesionální varhaník se u Panny Svatohostýnské objevil v roce 1997. Tehdy začal vypomáhat varhaníkovi Ladislavu Procházkovi. Když stálý varhaník, který na Svatém Hostýně hrával od roku 1989, odešel v roce 2002 do invalidního důchodu, převzal jeho službu. Královský nástroj rozehrávají během týdne také ruce a nohy dalších tří

varhaníků. „V pondělí tady hraje pan Altrichter z Kopřivnice, v pátek pan David ze Štramberku a v sobotu má službu varhaník Jan Kotas z Holešova,“ vyjmenovává své kolegy, kteří rovněž jako on usedají za čtyři klaviatury obklopeni dvěma postranními panely s ovladači 72 rejstříků. Hrací stůl s integrovanou obrazovkou při troše fantazie připomíná strojovnu malé elektrárny.

Bez proudu nehrajeme

Kilowaty elektriny však Opus č. 3192 spotřebuje k tomu, aby kompresorem nafoukl čtyři měchy, které sytí vzduchem 8 310 píšťal. „To jsou tak velké varhany, že na nich není ani šlapadlo. Každý manuál má vlastní měch. To by nikdo nohama neušlapal,“ poukazuje na majestátnost hudebního nástroje. Když dojde k výpadku proudu, varhany utichnou. Silné vichry dokážou na Hostýně povalit stromy a zpřetrhat elektrické vedení. „Už se to stalo asi osmkrát. Strom spadl na elektriku, protrhl se drát a všechno se vypne. Nedá se hrát,“ upozorňuje na slabinu obřích varhan muž, který se kromě doprovázení liturgie poutních bohoslužeb stará o údržbu poutního areálu jako zaměstnanec Matice svatohostýnské.

Varhaník v montérkách

Jen varhaničením by se totiž žádný muzikant neužil ani na Svatém Hostýně. Po službě v kostele se z varhaníka stává zahradník, který se sekačkou brázdí trávníky poutního areálu. „Pracuji zde také jako údržbář a vypomáhám při službách na recepci poutního domu,“ vysvětluje Miloslav Minařík, který s první sněhovou nadílkou usedá do traktoru s radlicí. „Protahuju cesty od točny autobusů k bazilice až za poutní dům č. 3 a také přístupovou cestu k rozhledně.

Varhaník Miloslav Minařík v bazilice. Foto: Ivo Buráň

Lopatou pak schody k bazilice a chodníky okolo kostela až poutním domům. Se sněhem tady bývá dost práce,“ konstatuje muž, který se každý rok těší na jaro. „To je tady na Hostýně nejkrásnější.“

Štěstí ze Svatého Hostýna

Za téměř dvě desetiletí služby zná v areálu doslova každý kámen. Do kontaktu přichází také s poutníky při službách na recepci poutního domu. Jedno setkání bylo pro něj zvláště milé. To když na poutním místě potkal svou budoucí ženu. „Moje paní jezdívala na Svatý Hostýn na dovolenou a při jedné návštěvě nás seznámil varhaník Jan Marek z Ostravy. Svatbu jsme měli na Svatém Hostýně v roce 2010,“ vypráví o svém životním štěstí, které jej u Ochránkyně Moravy potkalo. „To naše seznámení můžu klidně nazvat hostýnským zázrakem,“ dodává varhaník, který byl dlouhá léta „starým mládencem“ a na ženění pro samé ježdění s nákladáky a hraní nezbyl čas. „Na Svatý Hostýn teď jezdíváme o víkendu spolu,“ usmívá se varhaník.

Pavel Siuda